

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Закарпатський лісотехнічний фаховий коледж
Національного лісотехнічного університету України»
Циклова комісія суспільно - гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЗЛФК
Михайло ЛИПЧЕЙ

«31» 08 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи філософських знань

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 Економіка
Освітньо- професійна програма Економіка

Галузь знань 10 Природничі науки
Спеціальність 101 Екологія
Освітньо- професійна програма Екологія та охорона навколишнього середовища

Галузь знань 13 Механічна інженерія
Спеціальність 133 Галузеве машинобудування
Освітньо- професійна програма Експлуатація та ремонт машин і обладнання лісового господарства

Галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство
Спеціальність 205 Лісове господарство
Освітньо- професійна програма Лісозаготівля
Освітньо- професійна програма Лісове господарство
Освітньо- професійна програма Деревообробні та меблеві технології

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

м. Хуст
2023

Програма навчальної дисципліни «Основи філософських знань» для студентів освітньо-професійного ступеня фаховий молодший бакалавр для всіх спеціальностей.

Розробник:

Ігор Луканець – викладач суспільно-гуманітарних дисциплін

Робочу програму розглянуто на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол від «28» 08 2023 № 1

Голова циклової комісії Віктор ШЕФФЕР
«28» 08 2023

Схвалено методичною радою ВСП «Закарпатський лісотехнічний фаховий коледж НЛТУ України»

Протокол від «30» 08 2023 № 1

«30» 08 2023 Голова методради Юрій МОРОЗ

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Загальноосвітній курс "Основ філософських знань" є однією з важливих складових частин соціального циклу.

В ньому ставляться першочергові завдання підготовки спеціалістів молодшого фаху. Вони повинні оволодіти цілісною системою філософських знань, що сприяють формуванню наукового світогляду та гуманістичному потенціалу особистості. Навчальна дисципліна є необхідною для формування загальноосвітньої, культурної і морально-виховної професійних компетентностей фахівця, що мають розгортатись у ході його суспільної та фахової діяльності, забезпечуючи оптимальну інтеграцію у соціальне середовище, яке будується в межах парадигми пріоритету людських цінностей із метою демократизації людських відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні закони, категорії предмету, структуру, головні поняття, методи і функції, якими оперує філософія;
- історичний шлях та процес становлення і розвитку світової і вітчизняної філософії, їх концепцій;
- загальний зміст соціальних процесів, що відбуваються в суспільстві, їх тенденції розвитку;
- питання методології, її методики наукових досліджень дії законів і категорій діалектики в швидкоплинному соціальному середовищі, можливі їх наслідки та філософське обґрунтування.

вміти:

- оцінювати специфіку соціальних явищ і процесів та їх філософське розуміння. А також процеси, які закономірно проявляються в трудових колективах та сім'ї;
- використовувати на практиці закони і категорії діалектики, „загальне і особливе”, „причина і наслідок”, „можливість і випадковість”, „міра”, „кількість”, „якість” тощо;

- вміти ідентифікувати філософські тексти з певними поглядами;
- аналізувати філософські аспекти проблеми буття, опрацьовувати інформацію і акумулювати в рефератах, виступах на семінарах, доповідях та наукових студентських конференціях;

У процесі вивчення навчальної дисципліни у студентів повинні сформуватися такі компетенції:

- мати навички читання та конспектування філософської літератури;
- мати навички дискутування з тих чи інших філософських проблем;
- формулювати певного рівня філософські питання;
- володіти толерантним ставленням до різних світоглядних систем;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 45 годин, 1,5 кредитів.

2. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	всього	у тому числі:			всього	у тому числі:		
		лекції	семінарські	с.р.с.		лекції	семінарські	с.р.с.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МОДУЛЬ 1								
Змістовний модуль 1. Історія філософії. Онтологія і гносеологія. Соціальна філософія.								
Розділ 1. Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії.	2	2			2	2	-	21
Тема 1.1. Філософія як специфічний тип знання.								
Тема 1.2. Філософія і світогляд.	2	-	2	4	6	2	-	8
Тема 1.3. Філософія Стародавнього світу.	2	2		3	5	2	2	8
Тема 1.4. Філософія європейського Середньовіччя.	2	-	2		2			
Тема 1.5. Філософія епохи Відродження.	2	2			2			
Тема 1.6. Філософія Нового часу.	2	2			2			
Тема 1.7. Німецька класична філософія.	2	2			2			
Тема 1.8. Філософська концепція марксизму.	2	2			2			
Тема 1.9.	2	2						

Філософія ХХст.								
Тема 1.10. Філософська в думка України.	2	-	2	4	6			
Розділ 2. Онтологія і гносеологія. Тема 2.11. Онтологія. Духовний вимір людського буття. Проблема свідомості.	2	2			2			
Тема 2.12. Філософське вчення про розвиток. Діалектика. Основний зміст пізнавальної діяльності.	2	-	2	2	4			
Розділ 3.13. Соціальна філософія. Тема 2.3. Філософський аналіз суспільства. Суспільство і природа.	2	2			2			
Тема 3.14. Філософська концепція людини.	2	-	2	2	4			
Тема 3.15. Цінності в житті людини і суспільства.	2	2			2			
Всього годин:	30	20	10	15	45	6	2	37

3. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

МОДУЛЬ 1.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.1.

Історія філософії. Онтологія і гносеологія. Соціальна філософія.

Розділ 1 Гуманістичний зміст історії виникнення і розвитку філософії.

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання.

Вступ. Філософія як форма суспільної свідомості людини. Об'єкт і предмет філософії. Основні «вічні» проблеми, які розглядає філософія. Структура філософського знання. Функції філософії: світоглядна, онтологічна, гносеологічна, методологічна, аксіологічна.

Тема 2. Філософія і світогляд.

Філософія і світогляд. Світогляд, як форма самоусвідомлення людини. Структура світогляду. Світовідчуття. Світосприйняття. Світорозуміння. Історичні типи світогляду: міф, релігія, наука, філософія.

Тема 3. Філософія Стародавнього світу.

Філософія Стародавньої Греції. Натурфілософія. Пошуки першооснов світу. Сократ. Етичний антропологізм Сократа. Майевтика. Ідеальний світ Платона. Гносеологія Платона (анамнез). Загальні положення філософії Арістотеля. Форма і матерія.

Тема 4. Філософія європейського Середньовіччя.

Теоцентричний світогляд середньовічної філософії. Патристика. Августин Блаженний. Схоластика. Фома Аквінський. Питання співвідношення віри і розуму. Природа загальних понять. Реалізм. Концептуалізм. Номіналізм.

Тема 5. Філософія епохи Відродження.

Антропоцентризм філософії епохи Відродження. Секуляризація. Гуманізм. Нові погляди на суспільство. Ніколо Макіавелі. Ідеї утопічного соціалізму: Томас Мор, Томазо Кампанелла.

Тема 6. Філософія Нового часу.

Загальна характеристика філософії Нового часу. Емпіризм. Раціоналізм. Ф. Бекон та чотири види похибок (ідолів) розуму. Раціоналістична дедукція Р. Декарта.

Тема 7. Німецька класична філософія.

Німецька Класична філософія. І. Кант. Априорне та апостеріорне знання. Етика Канта. Категоричний імператив. Вчення Гегеля. Абсолютний ідеалізм. Діалектичний метод мислення та пізнання.

Тема 8. Філософська концепція марксизму.

Марксистська філософія. Основне питання філософії. Проблеми суспільства. Сфера матеріального виробництва. Суспільно-економічні формації. Людини як сукупність соціальних відносин. Практика.

Тема 9. Філософія ХХст.

Особливості філософії ХХ ст. Екзистенціалізм. Свобода людини. Абсурдність життя. Проблема відчуження. Психоаналіз. Структура психічного. Несвідоме. Лібідо. Сублимація.

Тема 10. Філософська в думка України.

Етико-моральна проблематика філософських пошуків за часів Київської Русі. Особливості української філософської культури.

Філософія в Києво-Могилянській академії. Філософські погляди Г. Сковороди. Філософські ідеї Т. Шевченка. Подальший розвиток філософської думки в Україні.

Розділ 2. Онтологія і гносеологія.

Тема 11. Онтологія. Духовний вимір людського буття. Проблема свідомості.

Світ як єдність об'єктивної дійсності і людських сутностних сил. Філософський зміст категорії буття. Цілісність, саморозвиток, конкретна всезагальність. Граничні засади буття людини в світі. Буття і небуття. Структура буття. Матерія. Простір. Час. Структурні рівні існування матерії.

Складові духовного життя суспільства. Духовне виробництво. Суспільна свідомість. Духовна культура. Форми суспільної свідомості: політична, правова, моральна, естетична, релігійна. Свідомість як філософська категорія. Генезис свідомості. Рефлексія. Структура свідомості. Основні рівні свідомості. Практика як специфічний людський спосіб освоєння світу.

Тема 12. Філософське вчення про розвиток. Діалектика. Основний зміст пізнавальної діяльності.

Діалектика як теорія розвитку. Рух, розвиток, зв'язок, взаємодія, взаємообумовленість. Поняття закону. Універсальні закони. Закон взаємного переходу кількісних змін у якісні. Закон єдності та боротьби протилежностей. Закон заперечення заперечення. Альтернативи діалектики.

Гносеологія. Агностицизм. Скептицизм. Проблема істини. Абсолютна істина. Відносна істина. Практика як критерій істини. Єдність чуттєвого і раціонального, логіки та інтуїції у пізнанні. Специфіка, рівні, форми і методи наукового пізнання.

Розділ 3. Соціальна філософія.

Тема 13. Філософський аналіз суспільства. Суспільство і природа.

Поняття соціального в філософії. Соціум як історичний процес. Соціум як предметне буття людини. Сфери суспільного життя: матеріальна, соціально –політична, духовна, культурно-побутова. Діяльність як спосіб існування соціального. Матеріальні основи розвитку суспільства. Інформаційне суспільство.

Протиріччя системи «суспільство – природа»: безмежність потреб розвитку суспільства і обмежених можливостей біосфери. Біогенний період. Техногенний період. Ноогенний період. Географічний детермінізм. Геополітика. Екологія. Демографія. Закон Мальтуса.

Тема 14. Філософська концепція людини.

Філософська антропологія. Природне та соціальне в людині. Проблема особистості як складова філософської проблематики про людину. Діалектика особистості і суспільства. Індивід, індивідуальність. Філософський аналіз потреб та інтересів. Ціннісні орієнтації. Соціальні норми. Формування і прояв особливостей життєвих позицій. Проблема смерті та безсмертя людини у філософсько-світоглядному окресленні. Сенс людського життя.

Тема 15. Цінності в житті людини і суспільства.

Цінності як усвідомлені інтереси. Структурні елементи категорії цінностей: знання та оцінка. Виміри цінностей людського буття. Ідеал та ідеалізація. Потреба як критерій оцінювання. Формування ціннісних орієнтацій. Типи ціннісних орієнтацій: етико-релігійна, образно-естетична, науково-теоретична, політична, утилітарна.

Модульна контрольна робота.

4. Методи контролю.

Контроль знань, набутий в процесі вивчення навчальної дисципліни «Основи філософських знань» відбуваються у формі усного опитування, письмових контрольних робіт, МКР та підсумкового іспиту або заліку. Оцінювання усних відповідей та контрольних робіт студентів відбувається за 4-х бальною системою: «незадовільно» (позначається цифрою – 2), «задовільно» (3), «добре» (4) та «відмінно» (5).

Екзамен або залік може бути письмовим або усним. Оцінювання знань здійснюється за 100 – бальною шкалою. Підсумкова оцінка виводиться на основі суми балів, отриманих студентами протягом семестру за всі види робіт згідно «Положення про модульно-рейтингову систему організації і контролю навчального процесу в ЗЛТК»

Оцінка відмінно (А) виставляється, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (В) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка добре (С) виставляється студенту, який повністю розкрив теоретичні питання, а програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка задовільно (D) виставляється, коли студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння програмного матеріалу.

Оцінка задовільно (Е) виставляється, коли студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі у студента.

Оцінка незадовільно (FX) виставляється студенту, який не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.

Оцінка незадовільно (F) виставляється студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні. За результатами контролю знань студентів, дозволяється виставлення екзаменаційної оцінки (без підсумкового іспиту) –

«відмінно», «добре», та «задовільно». Студент має право підвищити оцінку, складаючи іспит

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		<i>для іспиту</i>
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Рекомендована література

Основна:

1. Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001.- 406 с.
2. Бичко І.В. та ін. Історія філософії: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001.
3. Лузан А. О. Вступ до філософії. Навчальний посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 136 с.
4. Володимир Кондзьолка. Історія середньовічної філософії. - Львів: Світ, 2001.
5. Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій.- Київ: Наукова думка, 1996.- 286 с.
6. Основи філософських знань. Підручник. Для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня – молодший спеціаліст. / В.А. Буслинський, П.І. Скрипка. За ред. В.А. Буслинського. – Львів: “Новий Світ – 2000”, 2020.– 352 с.
7. Історія філософії на Україні.- У 3 т.- Т. 1// В.М. Нічик, В.С. Горський, М.В.Попович, Б.О.Лобовик, В.О. Зоц.- Київ: Наукова думка, 1987.- 399 с.
8. Історія філософії: Підручник. // А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський. - Київ: Либідь, 2001.
9. Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: Онтологія людини.- Київ: Абрис, 1995.- 335 с.
10. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навчальний посібник.- Київ: Либідь, 1997.- 327 с.
11. Паславський І.В. З історії розвитку філософських ідей на Україні в кінці XVI- першій третині XVII ст.-Київ: Наукова думка, 1984.- 128 с.
12. Тарасенко М.Ф., Русин М.Ю., Бичко І.В. та ін. Історія Філософії України: Підручник.- Київ: Либідь, 1994.- 413 с.
13. Федів Ю.А., Мозкова Н.Г. Історія Української філософії.-Київ: Україна, 2001.- 510 с.

14. Філософія: Навчальний посібник. - Київ: Каравела, 2002 - Львів: "Новий світ-2000.

15. Філософія. Курс лекцій : Навч. посіб . для студ. і асп. вищ. навч. закл. / Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, В. П. Розумний; ред.: І. Ф. Надольний. - К. : Вікар, 2000. - 516 с.

Додаткова:

1. Философский словарь / авт. – сост. И. В. Андрущенко и др. – К. : А.С.К., 2006. – 1053 с.
2. Философский энциклопедический словарь / [ред.-сост.: Е. Ф. Губский и др.]. – М. : ИНФРА-М, 2004. – 575 с.
3. Філософська думка в Україні: бібліогр. словн. / [В. С. Горський, М. Л. Ткачук, В. М. Нічик та ін. ; ред.-упорядн. М. Л. Ткачук]. – К. : Пульсари, 2002. – 243 с.
4. Філософський енциклопедичний словник / Нац. акад. наук України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; [редкол. В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека ім. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>.
2. Інститут філософії ім. Г. Сковороди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.filosof.com.ua>.
3. Найвидатніші філософи світу та України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/dict.html>.
4. Публічна електронна бібліотека «Прометей»: каталог книг філософія. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://lib.prometeu.org/?sub_id=39
5. Litportal: літературний мережевий ресурс: каталог «філософія». – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <https://litportal.ru/genre208/>
6. Философия без границ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://platonanet.org.ua>.

7. Lib.com.ua. – електронна бібліотека: рубрика «філософія». – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://lib.com.ua/9/0.html>